

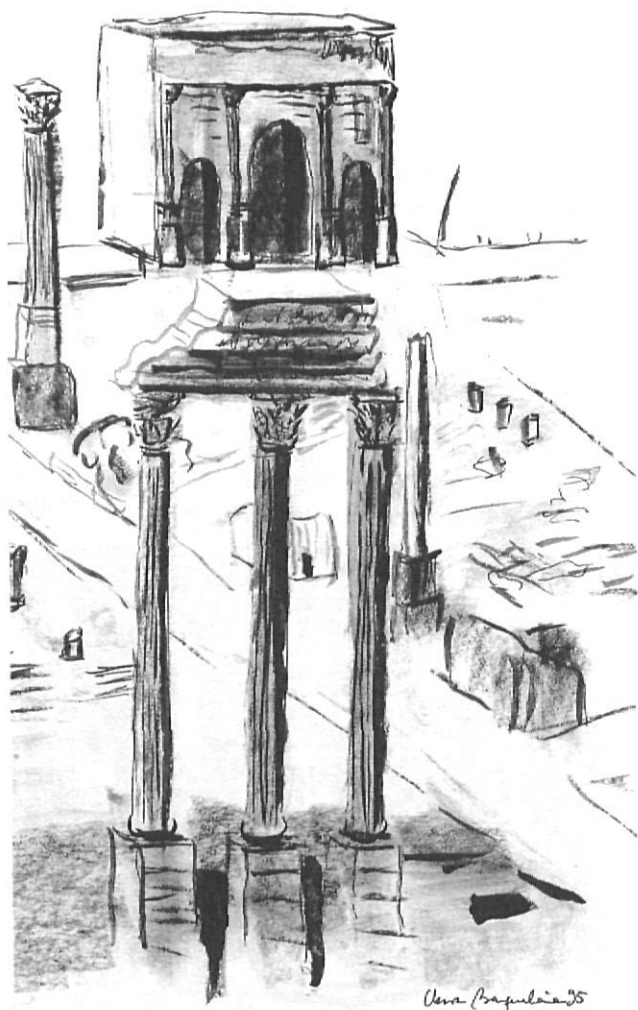
Les últimes lletres

UN FRUIT SABORÓS

SALVADOR OLIVA

Fugitius

Ed. Quaderns Crema. Col·lecció Biblioteca Mínima 37, Barcelona, 1994.

Quaderns Crema acaba de publicar *Fugitius* de Salvador Oliva la primera «novel·la en vers» de la història de la literatura catalana.

Salvador Oliva (Banyoles, 1942) és un poeta excel·lent (*El somriure del tigre*, 1986; *Retalls de sastre*, 1988), un professor brillant (*Diccionari Anglès-Català i Català-Anglès*, 1983-1986; *Introducció a la mètrica*, 1988; *La mètrica i el ritme de la prosa*, 1992) i un traductor pulcríssim (Obra dramàtica completa de William Shakespeare, 1984-1992; *Vint-i-set poemes d'Auden*, 1994). *Fugitius* és un fruit especialment saborós.

Fugitius narra en vers les aventures, afanys i neguits de sis personatges: la Clara, en Lluç, l'Amaranta, en Joan, en Jordi i l'Albert, en el període de la transició política: des de la mort del dictador Franco fins al retorn de Josep Tarradellas. És la història d'un desencís: d'uns temps que estan canviant, que deia Bob Dylan, a uns temps que ens han canviat, i molt. L'autor «*digressiu i cursiu, anacolútic i al·lusiú*», com deia Gabriel Ferrater, sap embarcar el lector en una història que l'arrossega fins al final, dins d'un món que pica l'ullet al lector en senyal de complicitat, perquè és també, una mica, el món de tothom que recorda els anys en què passaven les coses que Salvador Oliva ens explica en la seva novel·la.

Fugitius és una novel·la en vers de 5.502 versos (inclosos la *Taula* i els *Agraïments*, també en vers) que segueix els patrons formals d'Evgueni Oneguïn de Puixkin i de *The Golden Gate* de Vickram Seth: estrofes de catorze versos octosíl·labs de rima consonant: *ababccddeffegg*. Oliva, però, se situa en una línia que dins de la història de la literatura catalana arrenca de molt lluny: la *Bíblia rimada de Sevilla* (s. XIII) consta de més d'onze mil octosíl·labs apariats; l'*Espill* de Jaume Roig té 16.359 tetrasíl·labs; el prodigiós *Nabí* de Josep Carner té 1.365 versos, i el *Poema inacabat* de Gabriel Ferrater consta de 1.334 octosíl·labs. Totes aquestes obres han narrat històries en vers, però sols *Fugitius* és una novel·la, i una novel·la excel·lent. El vell i savi Agustí d'Hipona ens diria: *Tolle lege!*: «Agafeu-la i llegiu-la!».

Una nota marginal ad usum privatum auditorii

El lector de *Fugitius* que conegui la història de la «història de la literatura catalana» potser tindrà la impressió de conèixer algun personatge. Així el doctor Poms, un catedràtic molt dogmàtic que apareix en la novel·la, potser li recordarà un conspicu catedràtic de literatura catalana que feia pròlegs molt erudits. Aquestes identificacions s'han d'exorcitzar: *Vade retro!* Dins la línia de l'antirealisme històric de *Fugitius* de Salvador Oliva, el doctor Poms és un simple catedràtic de paper.

Joan Ferrer